

Μάθημα: Νεοελληνική Γλώσσα & Λογοτεχνία

Τάξη: Γ' Λυκείου

Ημερομηνία: 26 Σεπτεμβρίου 2021

Καθηγητές: Ομάδα Φιλολόγων Φροντιστηρίων Φάσμα

Ονοματεπώνυμο:

ΚΕΙΜΕΝΟ I: Αγγελική Καρδαρά, «Αγαπώ το θρανίο μου»

Εισαγωγικό σημείωμα: η Αγγελική Καρδαρά είναι δόκτωρ του Τμήματος Επικοινωνίας και ΜΜΕ του Πανεπιστημίου Αθηνών, φιλόλογος και τακτική επιστημονική συνεργάτιδα του Κέντρου Μελέτης του Εγκλήματος (ΚΕΜΕ).

Μαθητές μουντζουρώνουν με μανία τα θρανία τους την ώρα που ο εκπαιδευτικός διδάσκει. Μία πολύ συνηθισμένη εικόνα που συναντάμε στις τάξεις των δημόσιων σχολείων και που γεννά ερωτήματα για την παιδεία που δίνουμε στα ελληνόπουλα. Γιατί η παιδεία είναι μία ευρύτερη έννοια από την εκπαίδευση. Η παιδεία δεν είναι μαθηματικά και αρχαία, αλλά πολιτισμός, αρχές, αξίες και ιδανικά.

Οι μουντζούρες μικρών και μεγάλων μαθητών πάνω στα θρανία τους κατά τη διάρκεια μάλιστα της διδακτικής ώρας εκφράζουν τη βαρεμάρα τους, την απογοήτευση και την ανάγκη να ξεφύγουν από ένα σχολείο που εγκλωβίζει τη σκέψη τους και τους στερεί τη δυνατότητα να είναι δημιουργικοί. Ταυτόχρονα δείχνουν μία τεράστια έλλειψη σεβασμού, για την οποία ευθυνόμαστε εμείς, οι ενήλικες, με τα λανθασμένα πρότυπα που προβάλλουμε στα νέα παιδιά. Ο σεβασμός αποτελεί πρωταρχική αξία, την οποία δυστυχώς οι Νεοέλληνες δε μαθαίνουν στα παιδιά τους, ενδεχομένως γιατί και οι ίδιοι αγνοούν τη σημασία της.

Το να βρομίζουν οι μαθητές τα θρανία τους δείχνει την απαξίωσή τους για το σχολείο, τον εκπαιδευτικό και τη μάθηση. Μία τέτοια περιφρονητική αντιμετώπιση του σχολείου από τα παιδιά όχι μόνο δεν πρέπει να περάσει απαρατήρητη, αλλά οφείλει να μας προβληματίσει σοβαρά. Κάθε μουντζούρα είναι ένα καμπανάκι για εμάς. Τα παιδιά δεν αγαπάνε το σχολείο, και αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο δεν αγαπάνε τα θρανία τους και τα βανδαλίζουν. Τα θεωρούν «ξένα», αλλιώς θα τα αγαπούσαν και θα τα προστάτευαν, όπως για παράδειγμα προστατεύουν το γραφείο τους στο σπίτι και τον υπολογιστή τους. Αυτά τα νιώθουν «δικά» τους, γιατί έχουν αξία για τους ίδιους, και γι' αυτό αισθάνονται την ανάγκη να τα περιφρουρήσουν. Αντίθετα, το σχολείο, που δεν τους προσφέρει τη χαρά της δημιουργίας, το περιφρονούν και το βανδαλίζουν, με τον χειρότερο κάποιες φορές τρόπο. Έχουν καταγραφεί ακόμα και περιστατικά εμπρησμών σχολείων και μεγάλης καταστροφής τους.

Τα παιδιά πρέπει να αντιληφθούν ότι το σχολείο είναι «δικό τους» και για αυτό οφείλουν να το διατηρούν καθαρό και να το προστατεύουν από κάθε είδους βανδαλισμό. Για να το νιώσουν όμως δικό τους, είναι αναγκαίο, πρώτον, οι γονείς να διδάξουν στα παιδιά την έννοια

και την ουσία του σεβασμού, και δεύτερον, οι εκπαιδευτικοί σε συνεργασία με τους γονείς να παλέψουν για να δώσουν στο σύγχρονο, ελληνικό δημόσιο σχολείο τη λάμψη που οφείλει να έχει. Να πάψει το σχολείο να είναι ένας τόπος μίζερος και σκοτεινός και να γίνει ένας χώρος χαράς, δημιουργίας και καλλιέργειας του πνεύματος. Άλλωστε, στο σχολείο περνάμε ένα πολύ μεγάλο μέρος της ζωής μας!

Εάν δεν αγαπήσουν τα παιδιά το σχολείο και εάν δε μάθουν να σέβονται, θα μουντζουρώνουν τα θρανία, θα απαξιώνουν τον εκπαιδευτικό, θα βρίζουν τον γονιό, θα έρχονται σε σύγκρουση με τον συμμαθητή. Έχει έρθει, επιτέλους, η ώρα να φτιάξουμε το σχολείο του μέλλοντος, το οποίο θα προάγει την ουσιαστική γνώση, το πνεύμα, τον σεβασμό και άλλες υψηλές αξίες. Να φτιάξουμε όλοι μαζί ένα σχολείο όπου ο μαθητής δε θα βαριέται μέχρι θανάτου και δε θα μουντζουρώνει το θρανίο του, την ώρα μάλιστα που ο δάσκαλος πασχίζει να του μάθει κάποια πράγματα, αλλά θα συμμετέχει ενεργά στη μαθησιακή διαδικασία και θα διδάσκεται με τρόπο βιωματικό και όχι στείρο, ώστε να αφομοιώνει τις ουσιαστικές γνώσεις. [...]

Αγγελική Καρδαρά, aggelikikardara.wordpress.com (διασκευή)

ΚΕΙΜΕΝΟ II : Ευγένιος Τριβιζάς, «Το αληθινό παραμύθι της βίας»

Ο Ευγένιος Τριβιζάς είναι νομικός, καθηγητής Εγκληματολογίας στο Πανεπιστήμιο του Ρέντινγκ και συγγραφέας παιδικών βιβλίων.

Η εκφοβιστική και επιθετική συμπεριφορά παιδιών εναντίον συμμαθητών τους είναι ένα πολύμορφο και πολυδιάστατο φαινόμενο, η έκταση και η σοβαρότητα του οποίου δύσκολα αναγνωρίζονται. **Κυρίως** επειδή τα θύματα φοβούνται να το εξομολογηθούν, οι δάσκαλοι δυσκολεύονται να το χειριστούν και τα σχολεία διστάζουν να το παραδεχτούν λόγω του αρνητικού αντίκτυπου που θα έχει στην εικόνα και στη φήμη τους. Η σχολική βία ξεκινάει από κοροϊδευτικές παρατηρήσεις, προσβλητικές εκφράσεις, διασπορά ψιθύρων με στόχο τον στιγματισμό και αποκλεισμό του θύματος από σχολικές παρέες, κλιμακώνεται με την καταστροφή ή κλοπή αντικειμένων ιδιοκτησίας του, συχνά εκτρέπεται σε σωματική βία. Στην αρχή απλά σπρωξίματα και στη συνέχεια ακραίες μορφές επιθετικότητας.

Η σύγχρονη τεχνολογία επιτρέπει να γίνεται ο εκφοβισμός διαδικτυακά ή με μηνύματα σε κινητά τηλέφωνα. Σκηνές βίας βιντεοσκοποούνται και διανέμονται ευρύτατα, καθιστώντας την εμπειρία ακόμη πιο επώδυνη για τα θύματα και οδηγώντας τα ακόμη και στην αυτοκτονία.

Είναι σφάλμα να πιστεύουμε ότι το φαινόμενο ξεκινάει και σταματάει στα σχολεία. Έχει βαθιές ρίζες και μακροπρόθεσμα καταστρεπτικές για την κοινωνία συνέπειες. Οι συμπεριφορές παγιώνονται και επαναλαμβάνονται στην οικογένεια, στον στρατό, στον εργασιακό χώρο. Εγκληματολογικές έρευνες δείχνουν ότι το επιθετικό παιδί στο σχολείο είναι ο αυριανός άντρας που θα κακοποιεί τη σύζυγό του. **Αλλά και** οι θύτες, σύμφωνα με έρευνες του Αμερικανικού Ιατρικού Συλλόγου, είναι πολλές φορές θύματα σωματικής τιμωρίας, οικογενειακής βίας και βλαπτικών επιρροών της τηλεόρασης.

Τα σχολεία πρέπει να ξεκινάνε όχι με την υπόθεση ότι είναι απίθανο να συμβαίνουν τέτοια περιστατικά στους χώρους τους, αλλά αντίθετα ότι είναι πολύ πιθανόν και να καταστρώνουν εμπειριστατώμενα σχέδια πρόληψης και αντιμετώπισης του προβλήματος. Το θέμα πρέπει να αποτελεί αντικείμενο συζητήσεων στην τάξη, οι σχολικές βιβλιοθήκες να εφοδιάζονται με παιδικά βιβλία σχετικού περιεχομένου, οι διάδρομοι, οι αυλές και οι δυσπρόσιτοι χώροι να

επιτηρούνται τακτικά και οι μαθητές να ενθαρρύνονται να εκμυστηρεύονται στους διδάσκοντες τα παράπονά τους, πράγμα το οποίο βέβαια προϋποθέτει σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ τους. Μια τηλεφωνική γραμμή υποστήριξης και η δημοσιοποίησή της θα βοηθούσε αρκετά.

Καλό θα είναι ο γονιός να ρωτάει το παιδί του πώς του φέρονται οι συμμαθητές του, ιδίως αν το παιδί βρίσκει δικαιολογίες για να μην πηγαίνει στο σχολείο, παραπονιέται συχνά ότι είναι άρρωστο τα πρωινά, κάνει σκασιαρχείο, δυσκολεύεται να συγκεντρωθεί στη μελέτη, επιστρέφει από το σχολείο με γρατσουνιές, μελανιές, ρούχα σκισμένα ή βιβλία κατεστραμμένα, κλείνεται στον εαυτό του, αρχίζει να ψευδίζει, δεν έχει όρεξη για φαγητό, ζητάει παραπάνω χαρτζιλίκι, αρχίζει να κλέβει, φέρεται με επιθετικό τρόπο στα μικρότερα αδέρφια του, κλαίει τα βράδια στο κρεβάτι ή τυραννιέται από εφιάλτες, ή προτιμάει να κάνει παρέα με ενηλίκους παρά με παιδιά. Όλα αυτά μπορεί να οφείλονται σε πολλούς και διάφορους λόγους, αλλά καλό θα είναι ο γονιός να ερευνά το θέμα διακριτικά και να επικοινωνεί με το σχολείο, **ούτως ώστε** να ενημερώνονται οι γονείς των παιδιών που ασκούν βία και να παραπέμπονται ενδεχομένως στις κατάλληλες υπηρεσίες.

Ας μην ξεχνάμε ότι συχνά χρήζουν βοήθειας όχι μόνο τα παιδιά τα οποία υφίστανται, αλλά και τα παιδιά τα οποία ασκούν βία, καθώς και οι οικογένειές τους. Επίσης, δεν αποκλείεται οι ιδιότητες του θύτη και του θύματος να συμπίπτουν στο ίδιο παιδί.

Ευγένιος Τριβιζάς

ΚΕΙΜΕΝΟ ΙΙΙ : Τίτος Πατρίκιος, «Η Βία»

Ο Τίτος Πατρίκιος είναι Έλληνας ποιητής, πεζογράφος και μεταφραστής, της πρώτης μεταπολεμικής γενιάς, ο οποίος το 1994 τιμήθηκε με το Ειδικό Κρατικό Βραβείο λογοτεχνίας. Ένας συγγραφέας με έντονη κοινωνική δράση, δε θα μπορούσε να μη σχολιάσει τα φλέγοντα ζητήματα της εποχής και του τόπου του, όπως την δυστυχώς τόσο επίκαιρη Πολιτική Βία. Ο ίδιος δήλωσε χαρακτηριστικά: «Προσωπικώς έχω φθάσει στο εξής να πιστεύω, να νομίζω καλύτερα, ότι υπάρχει η βία σε επίπεδο ατομικό ή μικροκοινωνικό, στην καθημερινότητά μας. Υπάρχει και η πολιτική βία, που μπορεί να οδηγήσει σε εξοντώσεις τεράστιων πληθυσμών».

Προσπαθώ να πω τα πράγματα
με τ' όνομά τους
και κάθε τόσο συναντώ
καινούργιες δυσκολίες.
Λόγου χάρη να πω τη βία, βία,
όχι ειρηνευτική επέμβαση
τη βία των πλουσίων και ισχυρών,
ούτε αναπόφευκτες ακρότητες
τη βία των φτωχών και καταπιεσμένων.
Με δυσκολεύουν οι μεταλλάξεις
αυτού που λέμε αναγκαιότητα της Ιστορίας
οι αντιστροφές στις κινήσεις των πολιτικών
οι αναρίθμητες αναλύσεις των δημοσιολόγων
όμως κυρίως με περιπλέκουν
οι δικές μου ερμηνείες κι ενοχές.
Θα 'θελα πλέον να πω ανοιχτά

ότι έφτασα να απεχθάνομαι
την κάθε, όποιου και να 'ναι, βία.

Τίτος Πατρίκιος «Η αντίσταση των γεγονότων», εκδόσεις Κέδρος, 2000

ΘΕΜΑ Α

A1. Να παρουσιάσετε συνοπτικά το περιεχόμενο των τριών πρώτων παραγράφων (**Κείμενο II**) σ' ένα κείμενο 60 – 70 λέξεων

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Β

B1. Σε κάθε έναν από τους παρακάτω ισχυρισμούς να δώσετε τον χαρακτηρισμό «**Σωστό**» ή «**Λάθος**» με βάση το **Κείμενο I**. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας παραθέτοντας σχετικά αποσπάσματα από το κείμενο.

Κείμενο I

- α.** Οι μουντζούρες των μαθητών στα θρανία τους δε δηλώνουν έλλειψη σεβασμού, αλλά αντίθετα τη δημιουργικότητά τους.
- β.** Οι μαθητές αισθάνονται «ξένο» το σχολείο τους και γι' αυτό το βανδαλίζουν.
- γ.** Για να αγαπήσουν και να προστατέψουν τα παιδιά το σχολείο τους, θα πρέπει αυτό να γίνει χώρος χαράς και δημιουργίας.
- δ.** Ο σεβασμός δε φαίνεται να αποτελεί πρωταρχική αξία για τον Νεοέλληνα.
- ε.** Το βρόμισμα των σχολικών θρανίων από τους μαθητές δε θα πρέπει να μας ανησυχεί ιδιαίτερα.

Μονάδες 10

B2. α. «*Είναι σφάλμα να πιστεύουμε και βλαπτικών επιρροών της τηλεόρασης*». Ποιος ο βασικός ισχυρισμός του συγγραφέα στην τρίτη παράγραφο του **Κειμένου II**; (Μονάδες 3) Ποιο μέσο πειθούς χρησιμοποιεί, για να τον στηρίξει; (Μονάδες 2) Να δικαιολογήσετε τη λειτουργία του. (Μονάδες 5)

β. Νομίζετε ότι ο τίτλος «*Αγαπώ το θρανίο μου*» του **Κειμένου I** είναι κατάλληλος, για να αποδώσει το περιεχόμενό του; (Μονάδες 5)

Μονάδες 15

B3. α. Ποιο ρηματικό πρόσωπο κυριαρχεί στο **Κείμενο II**; (Μονάδες 2) Να δικαιολογήσετε την επιλογή του συγγραφέα. (Μονάδες 3)

β. Να αντικαταστήσετε από το **Κείμενο II** τις παρακάτω διαρθρωτικές λέξεις – φράσεις με άλλες ισοδύναμες νοηματικά: **Κυρίως, Αλλά και, ούτως ώστε**. (Μονάδες 6)

γ. Για καθεμία από τις παρακάτω τονισμένες λέξεις να δώσετε μία συνώνυμη χωρίς να αλλάξει το νόημα των φράσεων (**Κείμενο II**):

- i.** ... καθιστώντας την εμπειρία ακόμη πιο **επώδυνη** ...
- ii.** Οι συμπεριφορές **παγιώνονται** ...
- iii.** ... δυσκολεύεται να **συγκεντρωθεί** στη μελέτη ...
- iv.** ... να **συμπίπτουν** στο ίδιο παιδί ... (Μονάδες 4)

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Να εντοπίσετε στο **Κείμενο III** τη στάση του ποιητικού υποκειμένου στο φαινόμενο της βίας, στηρίζοντας την απάντησή σας σε τρεις κειμενικούς δείκτες. Ποιες είναι οι προσωπικές σας σκέψεις και τα συναισθήματα απέναντι στα σύγχρονα φαινόμενα βίας; (150-200 λέξεις).

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Σύμφωνα με τα κείμενα αναφοράς (**Κείμενα I και II**) πολλοί μαθητές εμφανίζουν αποκλίνουσα συμπεριφορά, προκαλώντας είτε υλικές φθορές στον χώρο του σχολείου είτε ασκώντας διάφορες μορφές βίας στους συμμαθητές τους. Λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο των δύο κειμένων, αναλαμβάνετε να εκφωνήσετε ομιλία (350-400 λέξεις) σε μαθητικό συνέδριο, στην οποία θα αναφερθείτε στους λόγους που προκαλούν, κατά τη γνώμη σας, τέτοιες συμπεριφορές και θα προτείνετε συγκεκριμένους τρόπους που πρέπει να λάβει το ίδιο το σχολείο για την αντιμετώπιση γενικότερα της νεανικής βίας.

Μονάδες 30

Ευχόμαστε Επιτυχία!!!